

226

2284-2296

MÁSOK LELKÉNEK TISZTELETBEN TARTÁSA: A BOTRÁNY

2284 A botrány olyan viselkedés vagy magatartás, amely másokat bűn elkövetésére indít. Aki botránkoztat, a felebarát kísértőjévé válik. Kárt okoz az erénynek és az egyenességnek; testvérét lelki halálba taszíthatja. A botrány súlyos bűn, ha cselekedettel vagy mulasztással mást szándékosan súlyos bűnbe visz.

2285 A botrány különösen súlyossá válik a botrányt okozók tekintélye és az azt elszenvedők gyöngesége miatt. Ez készítette Urunkat e kemény szavakra: "Aki megbotránkoztat csak egyet is ezek közül a kicsik közül, (...) jobban járna, ha malomkövet kötnének a nyakába és a tenger mélyére süllyesztenék" (Mt 18,6). Súlyos a botrány, amikor olyanok okozzák, akiknek természetüknél vagy hivataluknál fogva másokat kell oktatniuk és nevelniük. Jézus emiatt dorgálja az írástudókat és a farizeusokat: báránybőrbe öltözött farkasokhoz hasonlítja őket.

2286 Botrányt okozhat törvény vagy intézmények, gyakorlat vagy vélemény.

Így a botrányokozás bűnébe esnek azok, akik olyan törvényeket vagy társadalmi struktúrákat hoznak létre, amelyek az erkölcsök és a vallásos élet megromlásához vezetnek, vagy "olyan társadalmi föltételekhez, melyek akarva-akaratlanul nehezzé vagy szinte lehetlenné teszik a legfőbb Törvényhozó parancsolatainak megfelelő keresztény életvitelt". Ugyanez áll a termelő társaságok vezetőire, akik csalásra ösztönző rendelkezéseket hoznak, továbbá a pedagógusokra, akik "elkeserítik" a növendékeket, vagy azokra, akik a közvéleményt az erkölcsi értékektől elfordítva mesterségesen megváltoztatják (manipulálják).

2287 Aki a kezében lévő hatalmat arra használja föl, hogy rosszra ösztökéljen, vétkes a botrány bűnében és felelős a rosszért, amelyet közvetve vagy közvetlenül kiváltott. "Lehetetlen, hogy botrányok elő ne forduljanak. De jaj annak, aki okozza őket." (Lk 17,1)

AZ EGÉSZSÉG TISZTELETBEN TARTÁSA

2288 Az élet és a testi egészség Isten által ránk bízott drága ajándékok. Értelmesen kell róluk gondoskodnunk, figyelembe véve mások és a közjó szükségleteit.

Az állampolgárok egészségéről való gondoskodás a társadalom segítségét kívánja, hogy megkaphassák azokat az életfeltételeket, melyek lehetővé teszik a növekedést és az érettség elérését: a táplálékot és ruhát, a lakást, az egészséggondozást, az alpműveltséget, a munkát és szociális gondoskodást.

2289 Az erkölcs felszólít ugyan a testi élet tiszteletére, de nem tekinti abszolút értéknek. Szembeszáll az újpogány fölfogással, amely a testkultuszt hirdeti, feláldozva annak mindent, bálványozva a fizikai tökéletességet és a sportteljesítményeket. Ez a szemlélet -- a válogatás miatt, amit az erősek és a gyengék között folytat -- az emberi kapcsolatok eltorzulásához vezethet.

2290 A mérsékletesség erénye arra indít, hogy kerüljünk minden túlzást az evésben-ivásban, az alkohol, a cigaretta és a gyógyszerek fogyasztásában. Súlyosan vétkeznek, akik ittas állapotban vagy a gyorsaság mértéktelen élvezetétől indítva mások vagy saját biztonságukat veszélyeztetik az utakon, a tengeren vagy a levegőben.

2291 A kábítószeres használat súlyosan károsítja az egészséget és az emberi életet. Eltekintve a szigorúan gyógyászati indikációtól, a kábítószeresítés súlyos bűn. A kábítószeresítés titkos gyártása és kereskedelme botrányos cselekmények; közvetlen együttműködésnek számítanak, mert az erkölcsi törvénnyel súlyosan ellenkező gyakorlatra csábítanak.

A SZEMÉLY TISZTELETE ÉS A TUDOMÁNYOS KUTATÁS

2292 A személyeken vagy emberek csoportján végzett tudományos, orvosi vagy pszichológiai kísérletek a betegek gyógyítására és a közegészségügy fejlesztésére irányulhatnak.

2293 Mind a tudományos alap kutatás, mind az alkalmazott kutatás az ember teremtés fölötti uralmának fontos kifejezése. A tudomány és a technika értékes eszközök, amennyiben azokat az ember szolgálatára rendelik és elősegítik vele integrális fejlődését mindenki javára; ugyanakkor önmagukban nem jelenthetik az élet és az emberi fejlődés értelmét. A tudomány és a technika az emberhez van rendelve, mert tőle erednek és tőle nyerik fejlődésüket; tehát a személyben és annak erkölcsi értékeiben találják meg céljukat és korlátaikat.

2294 Tévedés a tudományos kutatás és alkalmazásainak erkölcsi közömbösségét követelni. Másrészt az értékelés kritériumai nem vezethetők le sem az egyszerű technikai hatékonyságból, sem a hasznosságból -- ami egyeseknek mások kárára származhat --, még kevésbé uralkodó ideológiákból. A tudomány és a technika belső természetükből adódóan követelik az erkölcsiség alapvető szempontjainak föltétel nélküli tiszteletét; Isten tervének és akaratának megfelelően az emberi személynek, elidegeníthetetlen jogainak, valódi és teljes javának szolgálatában kell állniuk.

2295 Az emberi lényen végrehajtott kutatások és kísérletek nem törvényesíthetik az olyan cselekedeteket, amelyek önmagukban ellentétesek a személy méltóságával és az erkölcsi törvénnyel. Alanyuk esetleges beleegyezése nem igazolja az ilyen cselekedeteket. Az emberen végzett kísérlet erkölcsileg nem megengedett, ha aránytalanul nagy vagy elkerülhető kockázattal jár a kísérleti alany életére vagy testi és pszichikai épségére nézve. Az embereken végzett kísérletezés nem felel meg a személy méltóságának, ha mindezeket túl az alany vagy az érte felelősek kifejezett beleegyezése nélkül történik.

2296 A szervátültetés megfelel az erkölcsi törvényeknek, ha a donort érő testi és pszichikai károk és kockázatok arányosak a fogadó javával. A szervek halál utáni ajándékozása nemes és érdemszerző cselekedet, s buzdítani kell rá, mint a nagylelkű szolidaritás megnyilvánulására. Erkölcsileg elfogadhatatlan, ha a donor vagy illetékes rokonai nem adták kifejezett beleegyezésüket. Ezen felül erkölcsileg megengedhetetlen a megnyomorító vagy közvetlenül halált okozó csonkítás, akkor is, ha mások halálát késlelteti.